

תגובות

1234567

'ארחות חיים'

בצפונות גליון ט פורסם מחדש מכ"י וכו' הפרקים הראשונים מספר 'ארחות חיים' המיוחס להרא"ש. ברצוני להעיר ולהאיר איזה נקודות:

עמ' כא אות טז: שילמוד וכו' שמו"ת ופירש"י. ובהערה 17: בפסקי הרא"ש לא הזכיר את פירש"י. – אולי היה מן הראוי לציין דעת בנו ר"י בצוואתו.

עמ' כב אות יז: שיקרא אגרת התשובה שעשה ר"י בשבוע שחל ר"ח. ובהערה 18: באגרת עצמה כתוב שיש ללמדה בכל שבוע. – יש להעיר ששם כתוב 'כולה או מקצתה'.

עמ' כד: ואם יקללהו בני אדם וכו' ואל יצא לריב מהר. ובהערה 31: יתכן שזה המשך להקודם. ¹²³⁴⁵⁶⁷ – כן הוא בספר היראה אות נא.

שם: ויתרחק מן השבועות וכו'. – כ"ה בספר היראה אות נה.

שם: ויתרחק מן השחוק ומן הכעס וכו'. ובהערה 33: תוספת. – כן הוא בספר היראה שם [ומן השחוק לא נמצא שם כי אם כמיעוט ספרים].

גד חפידה - ב"ב

עניני הלכה שב'מגיד מישרים'

במאמר עניני הלכה שבספר 'מגיד מישרים' שנתפרסם בגליון ט, באות ט – לחשוב וכו' בבית הכסא, מובא דבריו מפרשת בשלח נ"ה: ואפי' בעת עומדך במקום מטונף תהרהר בשפלותך ודלותך, עי"ש. – כן מקום להביא דהמשנה ברורה בסי' פ"ה סק"ה, מחדש מעצמו כהנ"ל וכתב: ופשוט דמותר אדם להתבונן בבהכ"ס בגודל שפלותו ושכסופו יחזור כולו להיות עפר רימה ותולעה, ואין נאה לו הגאווה, עכ"ל. והרי להדיא כן במגיד מישרים. וע"ע בפרשת תשא עמ' ע"ב: ואין לך

לחשוב בעסקים כ"א במקום המטונף. ועי' במ"ב שם סק"ו בשם ס"ח: ויחשוב שם חשבונות ביתו והוצאותיו.

שם אות יד בענין איסור ללמוד משיגיע זמן תפלה, מביא דברי המגיד פרשת אחרי עמ' ק"ה. ומסביר דברי המגיד דזה כדעת רש"י ברכות ה: דמשהגיע זמן תפלה אסור ללמוד. ולענ"ד שיטת רש"י, תפילתי סמוך למטחי, דאסור ללמוד לפני התפלה זה לא תלוי בזמן תפלה, אפשר דשיטת רש"י אפי' לפני זמן תפלה אסור ללמוד.

ולענ"ד כוונת המגיד להקפיד לא על איסור לימוד לפני התפלה, רק בזמן שהתחילו להתפלל אז לא ילמוד, בכדי שלא יצטרך לדלג ולהשלים אחר התפילה. עיי"ש שמות מ"ו טור א' בזה"ל: והטוב בעיניך שאינך הולך מיד בהשכמה לבית הכנסת, ותמיד אתה צריך להשלים אחר התפלה, ולא נכון לעשות כן, רק פ"א בכמה זמן. וע"ע בשלח נ"ז טור א' בזה"ל: והטוב בעיניך מה שאתה עושה כי אינך הולך לביהכ"נ בהשכמה, ולכן אתה צריך לומר התפילה ע"י טלאי, להקדים המאוחר ולאחר המוקדם, עי"ש.

חיים נחום לייכטנשטיין - חצור הגלילית

תגובת כותב המאמר

על מש"כ הרב הנכבד להעיר ולהשיג על מש"כ באות י"א. הסברא הפשוטה בשיטת רש"י היא, שאסור ללמוד כיון שהגיע זמן תפילה, דבלאו הכי ליכא טעמא לאסור ללמוד תורה. וכ"כ בהדיא בפני יהושע. אף המגיד שאסר ללמוד היא מטעם זה, כמ"ש להדיא 'עידן תורה לחוד ועידן צלותא לחוד'. אמנם המגיד הזהירו פעמים רבות שימנע מלאחר בתפלה כדי שלא יצטרך לדלג התפילה, אך כאן כתב בהדיא שטעמו הוא מפני שהגיע זמן תפילה, והיינו שאף אם לא ידלג בתפילה, אפ"ה לא ילמוד, דעידן תורה לחוד ועידן צלותא לחוד.

יהודה לייב קלירם - ירושלים